

Όμως από όλους τους Δωδεκανήσιους οι Καρπάθιοι (ανάλογα έκταση και πληθυσμό), παρουσιάζουν την μεγαλύτερη μεταναστευτική κίνηση, μετά τους Ρόδιους. Πολυάριθμες και ανθούσες καρπαθιακές παροικίες, με ιδιωτικές οργανώσεις, με εντευκτήρια, με Σχολεία, και ακόμα με μηνιαίες εκδόσεις, όπως τα δελτία της ΚΕΠΑ, και της Ομόνοιας στην Αμερική, δραστηριοποιούνται από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα στις ΗΠΑ, Μαρόκο, Σουδάν, Αβησσυνία (Αιθιοπία), Ροδεσία, Αυστραλία κλπ.

Όλες αυτές οι οργανώσεις και πρότερα αλλά κυρίως μετά την απελευθέρωση και ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου, στην μητέρα Ελλάδα, ενήργησαν με ποικίλους τρόπους προσφοράς, όπως εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς σκοπούς, με στοργή και αγάπη, γιατί από την αρχαιότητα για τους Καρπάθιους, η προσφορά στην πατρίδα ήταν υπέρτατο αγαθό.

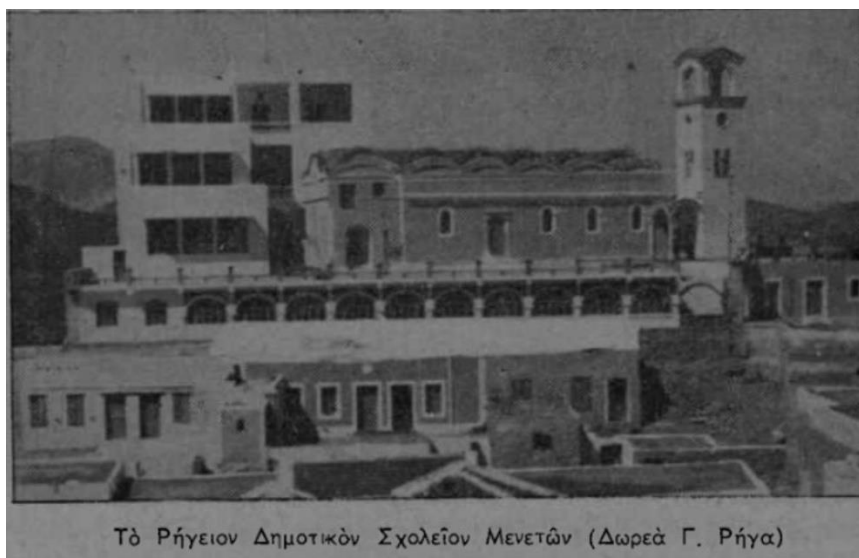
Με αυτή την διάθεση, οι απόδημοι καρπάθιοι, έταξαν σαν ιδανικό, σκοπό της ζωής τους, την ευημερία και την πρόοδο της πατρίδας τους, και δημιούργησαν σε αυτή μεγαλοπρεπή Σχολεία, εκκλησίες, με επιβλητικά κωδωνοστάσια, στάδια, δρόμους, κοινωνικά έργα κλπ.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΧΟΛΕΙΑ

Άξια παντός θαυμασμού τα σχολικά ιδρύματα, τα οποία η φιλοπατρία και ο μόχθος των ξενιτεμένων παιδιών της Καρπάθου δημιούργησε σε κάθε κοινότητα της νήσου και κατά τα χρόνια της κατοχής και κατά την απελευθέρωση.

Στολίδια πραγματικά το Γυμνάσιο και Δημοτικό σχολείο Απερίου, δημιουργήματα της φιλοπατρίας και της αγάπης των ξενιτεμένων Απεριτών της Αμερικής, και το Δημοτικό Σχολείο Όθους, δημιούργημα των ξενιτεμένων Οθειτών της Ροδεσίας. Τον πλούτο αυτών των Σχολικών ιδρυμάτων της Καρπάθου, λάμπρυναν ακόμα περισσότερο, τα δημιουργημένα μετά την απελευθέρωση εκπαιδευτικά ιδρύματα, των Μενετών, της Βολάδος και των Σπώνων, δημιουργήματα των φιλοπατρίδων Μενετιατών, Βολαδιωτών και Σπωωτών της Αμερικής.

Σχολείο Μενετών

Τὸ Ρήγειον Δημοτικὸν Σχολεῖον Μενετῶν (Δωρεὰ Γ. Ρήγα)

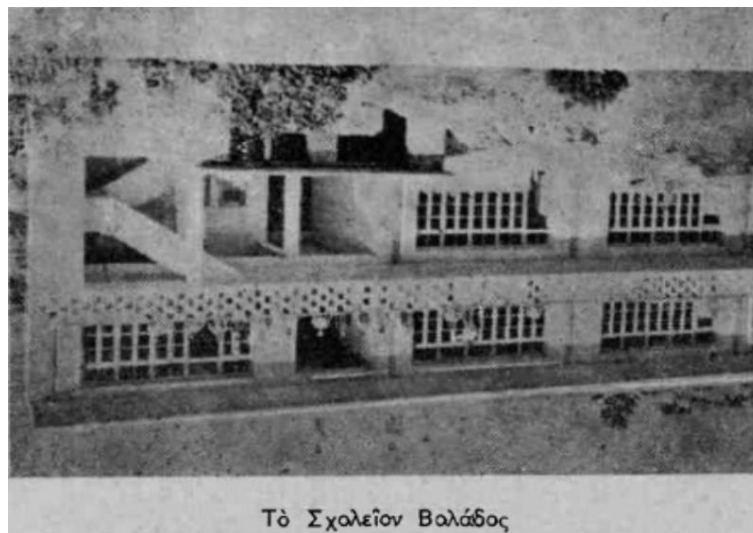
Το Σχολείο των Μενετών, δέσποζε επί του ιστορικού βράχου της Παναγίας. Ανηγέρθη με έρανο από τους Μενετιανούς της Αμερικής και κυρίως χάρη στην γενναιοδωρία του εκλεκτού απόδημου ευπατρίδη, κ. Γεωργίου Ρήγα, που προσέφερε πάνω από 15.000\$.

Έχει θέα όλη την κάτω Κάρπαθο και αποτελεί πραγματική ακρόπολη της Καρπάθου.

Τελικά το 2011 το Δημοτικό Σχολείο συγχωνεύτηκε με αυτό της Αρκάσας παρά την Λαϊκή Συνέλευση που έγινε στις 14 Μαρτίου 2011 στις Μενετές στο εκκλησιαστικό Μέγαρο:

«Οι κάτοικοι δεν δέχονται την απόφαση και ζητούν την άμεση αναστολή της. Σχετικά, στο πρακτικό της Λαϊκής Συνέλευσης, της Δευτέρας, 14 Μαρτίου 2011,».

Σχολικό συγκρότημα Βολάδος

Ο ίδιος και μεγαλύτερος έπαινος ανήκει στον Σύλλογο Βολαδιωτών Αμερικής «ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» για την προσφορά 20.000 \$ και πλέον για την δημιουργία του σχολικού ιδρύματος Βολάδος. Το σχολικό αυτό ίδρυμα αποτελούσε και αποτελεί, πραγματικό κόσμημα της Βολάδος και όλου του νησιού στην καρδιά της Καρπάθου.

Δημοτικό Σχολείο Διαφανίου

Κι όμως υπάρχει ένα σχολείο ξεχωριστό, φτάνει να σταθείς στην ξωπορτιά του και να το κοιτάξεις και μαθαίνεις γράμματα! Κι αυτό δεν είναι άλλο από το Δημοτικό σχολείο Διαφανίου στην νήσο Κάρπαθο. Αυτό το σχολείο στα σίγουρα έχει ψυχή. Το κτήριο δεν είναι καινούριο, θεμελιώθηκε τον Ιούλιο του 1959 και εκτός από τα χρήματα της Νομαρχίας (150.000 δρχ) μεγάλος δωρητής του ήταν ο ευεργέτης Μιχαήλ Αβδελλής, που έδωσε 45.000 δραχμές για την κατασκευή του. Οι εξωτερικές καλλιτεχνικές προσθήκες στο διθέσιο δημοτικό σχολείο Διαφανίου έγιναν από τα αδέλφια Αντώνη, Μανώλη και Γιάννη Χατζηβασίλη με την επίβλεψη του

πατέρα τους, του σπουδαίου λαϊκού ζωγράφου Βασίλη και από την πρώτη φάση δημιουργίας έδωσαν έναν εντελώς διαφορετικό χαρακτήρα στο κτήριο που έχει πρόσοψη 23,7 μέτρα. Τα σχέδια και οι δημιουργίες μεταξύ άλλων έχουν να κάνουν με τον Μέγα Αλέξανδρο, τον Αρχιμήδη αλλά και τον Χριστό! Οι καλλιτέχνες πάντρεψαν με μοναδική τελειότητα τον αρχαίο κόσμο και την πίστη στο Θεό.

Οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν το 1994 (το κάτω μέρος) ύστερα από πρόταση

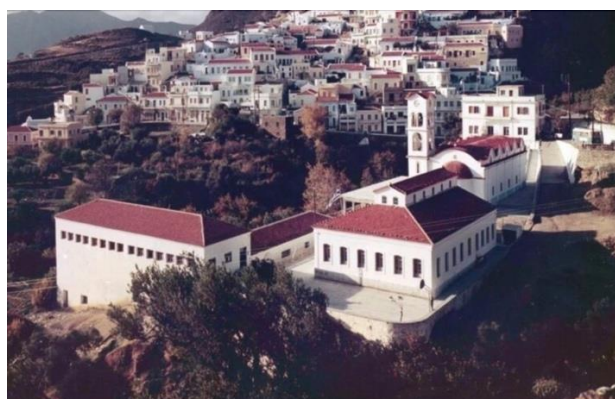

Τα σχέδια και οι δημιουργίες μεταξύ άλλων έχουν να κάνουν με τον Μέγα Αλέξανδρο, τον Αρχιμήδη αλλά και τον Χριστό! Οι καλλιτέχνες πάντρεψαν με μοναδική τελειότητα τον αρχαίο κόσμο και την πίστη στο Θεό.

του τότε αντιπρόεδρου της κοινότητας Ολύμπου κ.Νίκου Ορφανού επί προεδρίας Μιχάλη Πρωτόπαπα.

Γυμνάσιο Απερίου

Από πολύ νωρίς οι Απερίτες της διασποράς οραματίστηκαν ένα σύγχρονο σχολείο στο Απέρι για όλη την Καρπαθιακή νεολαία. Για τον σκοπό αυτό ιδρύθηκαν φιλεκπαιδευτικοί σύλλογοι ανά τον κόσμο. Το 1890 ιδρύεται στο Αϊδίνι της Μικράς Ασίας η “ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΜΑΣΤΟΡΩΝ ΑΠΕΡΙΤΩΝ Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ”. Ο σύλλογος πρόσφερε 600 λίρες στο Ελληνικό κράτος για τις εκπαιδευτικές ανάγκες του Απερίου. Τα χρήματα στάλησαν από τον γραμματέα της Ελληνικής Πρεσβείας στο Αϊδίνι, Εμμανουήλ Φρ. Καβαλιέρο, εξ ‘Απερίου. Η πορεία όμως της αδελφότητας είχε άδοξο τέλος. Οι Τούρκοι πληροφορήθηκαν για τον σκοπό της ιδρύσεως της, κατέσχεσαν το ταμείο και φυλάκισαν τα μέλη της.

Το 1907 ιδρύεται στο Χαρτούμ ο σύλλογος “ΟΜΟΝΟΙΑ”, με πρωταρχικό στόχο την ανέγερση εκπαιδευτηρίου στο Απέρι. Η ίδρυση του συλλόγου έφερε μεγάλη χαρά και ενθουσιασμό. Ο σύλλογος πρόσφερε οικονομική βοήθεια για τον διορισμό δασκάλων, δεν μπόρεσε όμως να προχωρήσει στην ανέγερση του σχολείου λόγω των διεθνών οικονομικών συνθηκών της εποχής.

Το 1915 ιδρύεται στο Γουίλιγκ της Δ.Βιργινίας Αμερικής, ο” ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ”. Μεγάλο ποσό στάλθηκε στην Εθνική Τράπεζα Ελλάδος για την ανέγερση του σχολείου. Δυστυχώς ο σύλλογος διαλύθηκε και τα χρήματα χάθηκαν. Ο καταστροφικός σεισμός του 1929, κατεδάφισε το ήδη ετοιμόρροπο σχολείο στο Απέρι. Δραματικές ήταν οι εκκλήσεις για βοήθεια, που δεν άφησαν ασυγκίνητους τους ξενитеμένους Απερίτες. Στις 15 Οκτωβρίου του 1929, διορίστηκε 7μελής επιτροπή, με σκοπό την διενέργεια εράνου σε όλες τις πόλεις της Αμερικής, σε εστιατόρια, καταστήματα, ανθρακωρυχεία, όπου υπήρχαν Απερίτες.

Η ανταπόκριση ήταν συγκινητική, το ποσό όμως που συγκεντρώθηκε (4000 δολάρια), δεν ήταν αρκετό για την ολοκλήρωση του έργου. Το 1932 υπήρξε σταθμός για τα εκπαιδευτικά δρώμενα του Απερίου και γενικότερα της Καρπάθου. Ιδρύεται στην Νέα Υόρκη, ο Φιλεκπαιδευτικός, Πολιτιστικός και Εξωραϊστικός σύλλογος η” ΟΜΟΝΟΙΑ”. Ο σκοπός της ιδρύσεως ήταν η αποπεράτωση του τότε Ημιγυμνασίου Απερίου, το οποίο η Κοινότητα Απερίου ανήγειρε το 1924 με εισφορές και φορολογίες των κατοίκων του Απερίου. Το έργο αποπερατώθηκε μέσα σε 3 χρόνια. Αυτοί ήταν οι πρωτοπόροι άνθρωποι που οραματίστηκαν και πραγματοποίησαν, κάτω από δύσκολες συνθήκες και εν μέσω Ιταλικής κατοχής, τον στόχο τους.

Το Σχολείο στα Πηγάδια

Τα Πηγάδια γύρω στα 1886 ήταν ένας ασήμαντος οικισμός. Τα σπίτια δεν ήταν παραπάνω από τέσσερα και αυτά αποθήκες που χρησίμευαν για την εισαγωγή κι εξαγωγή των διαφόρων πραγμάτων και επιβατών του νησιού και μέσα σε δέκα χρόνια όπως μαρτυρεί ο ίδιος, ο οικισμός αριθμούσε «εκατό οικήματα και μαγαζιά κομπά και στερεά που όλο και πλήθαιναν χάριν του συνοικιζομένου νέου Ποτιδαίου». Νέα σπίτια χτίζονταν για να εγκατασταθούν νεοφερμένοι από Κάσο, Κρήτη και άλλα νησιά και να βρουν εργασία στο λιμάνι.

Έτσι είχαν τα πράγματα, ώσπου ο τότε υποδιοικητής, «Καϊμακάμης», του νησιού, Αρμένιος Οχανές Φερίτ εφέντης, με ενέργειές του κατόρθωσε να μεταφερθεί η έδρα της Διοίκησης του νησιού από το μεσογειακό Απέρι στο λιμάνι των Πηγαδίων και το 1892 εγκαταστάθηκαν επίσημα οι αρχές του νησιού στα Πηγάδια, αφού έκτισαν για το σκοπό αυτό ιδιαίτερο κυβερνητικό κτίριο το «Κονάκι» για να στεγασθούν οι υπηρεσίες. Πότε όμως στα Πηγάδια λειτούργησε το πρώτο Σχολείο; Ποιος ήταν ο πρώτος Δάσκαλος; Την απάντηση μας τη δίνει ο Μιχαήλ Γ. Μιχαηλίδης Νουάρος. Σαν πρώτος δάσκαλος Πηγαδίων (1897) αναφέρεται ο Ιωακείμ Ιερομόναχος, άγνωστης καταγωγής και αργότερα ο Μιχαήλ Μανωλακάκης (κατόπιν ιερέας) 1904-1906, γιος πρωτότοκος του αοίδιμου Εμμ. Μανωλακάκη. Σύμφωνα με μαρτυρίες δίδαξαν στα Πηγάδια ως το 1908 πολλοί ιερωμένοι από Όλυμπο, Μενετές, Κρήτη και Κάσο.

Επειδή δεν υπήρχαν διδακτήρια την περίοδο αυτή, χρησιμοποιούσαν σαν τέτοια, διάφορα ιδιωτικά σπίτια και παρεκκλήσια.

Ο Μανόλης Ν. Λάμπρος στη Νέα Υόρκη, στις 10 Μαρτίου 1945 προσπαθώντας, σα γραμματέας της επιτροπής Εράνου για την οικοδόμηση Σχολικού Κτιρίου στα Πηγάδια, να πείσει τους παρευρισκόμενους να συνεισφέρουν, έλεγε: «Δεν ξεχνώ τα σχολικά μου χρόνια, που ως σχολικό κτίριο είχαν ένα μικρό σπιτάκι δίπλα από την εκκλησία, με μια μικρή πόρτα δίχως τζάμια και με ένα παράθυρο . Όταν έβρεχε, εγέμιζαν νερά από το δώμα και από την αυλή και όταν έκανε κρύο, εξαρώναμε σαν τα σκυλάκια. Όταν ήταν ζέστη, υποφέραμε από ασφυξία, διότι ο δάσκαλος είχε πάντοτε την πόρτα κλειστή, φοβούμενος μην του φύγουμε, όταν μας έδερνε». Οι τιμωρίες για τους άτακτους ή αμελείς μαθητές ήταν ποικίλες.

Σαν Διδακτήριο, συνεχίζει να χρησιμοποιείται το παρεκκλήσιο της Ευαγγελίστριας «η Κούφη». Αργότερα και μέχρι το σχολικό έτος 1933-1934, νοικιαζόταν το οίκημα του Ηλία Σκούλου (πλάι στην Ειρήνη Ορφανού) κι όποτε το σχολείο προβιβαζόταν, νοικιαζόταν και το οίκημα του Μηνά Μπρά, απέναντι από το οίκημα του Σκούλου. Από το 1934 ως το 1942, λειτουργεί ως σχολείο το νοικιασμένο οίκημα του Αλέξη Μανωλάκη με δύο αίθουσες. Οι πόροι για τη συντήρηση του διδακτηρίου και διδακτικού προσωπικού ήταν οι εισφορές των μαθητών (τα δίδακτρα δηλαδή), οι ποιμενικοί φόροι, οι εισφορές των ναών και διάφορες δωρεές. Οι πρώτοι ευεργέτες του σχολείου παρουσιάζονται το 1916, οι οποίοι είναι οι αείμνηστοι σύζυγοι Ιωάννης και Ρηγοπούλα Παπαδάκη, το γένος Φιλιππίδη, οι οποίοι δώρισαν οικόπεδο έκτασης 900 τ.μ. για την ανέγερση διδακτηρίου.

Το έτος 1928 η Ζωή Περουλή, το γένος Κοντού, δώρισε αγρόκτημα, στη θέση «Φωκά Σπήλαιο», έκτασης 10.100 τ.μ. στη θέση 'γιος Πέτρος των Πηγαδίων. Η περίοδος αυτή σταματά το 1938, σχολικό έτος που οι Ιταλοί απαγόρευσαν τη διδασκαλία των ελληνικών μαθημάτων. Το 1943-1944, οι Γερμανοί κατακτητές, επέτρεψαν τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, και το διορισμό Δωδεκανήσιων δασκάλων. Σχολείο όμως στα Πηγάδια δε λειτουργούσε, γιατί οι κάτοικοι του σκορπίστηκαν στα κοντινά χωριά για στρατιωτικούς λόγους, με διαταγή των Γερμανών. Σύμφωνα με μαρτυρίες πρόσφατες του Παναγιώτη Σκευοφύλακα, το 1944-1945 , σχολείο λειτουργεί και πάλι στο γυναικωνίτη της Ευαγγελίστριας και στου Μπρα το οίκημα. Το 1946 χρησιμοποιείται ως διδακτήριο το «Κονάκι». Η Επιτροπή Ανέγερσης Διδακτηρίου, έκανε πολλές δαπάνες και μεταρρυθμίσεις, αλλά ο χώρος δεν κάλυπτε και πάλι τις ανάγκες και η ανέγερση νέου διδακτηρίου ήταν επιτακτική. Για το νέο διδακτήριο, δημιουργήθηκε Επιτροπή Ανέγερσης Διδακτηρίου Πηγαδίων στη Νέα Υόρκη, μετά την απελευθέρωση στις 5 Ιουνίου 1945, με πρόεδρο τον Κυριάκο Καραξή, γενικό γραμματέα το Μανόλη Ν. Λάμπρου, ταμεία τον Ιωάννη Δρακομανώλη και συμβούλους τους, Ματθαίο Δρακομανώλη, Πολυχρόνη Παπαδάκη, Γεώργιο Φουντή και Νίκο Μπρουσιανό.

Η επιτροπή συγκέντρωσε το ποσό των 5.000 δολαρίων, εξ αυτών τα 1.880 δολάρια διατέθηκαν για να αγοραστεί το υπόλοιπο οικόπεδο στη θέση «Φωκά Σπήλαιο», στην οποία για τον ίδιο σκοπό δωρίθηκαν οικόπεδα από τις κυρίες: Φωτεινή Ηλία Μακρή 300 τ.μ., Καλλιόπη Παναγιώτου 150 τ.μ. και Μαριγώ Μελισσινού 140 τ.μ. Έτσι σε χώρο 3.140 τ.μ. θεμελιώθηκε το 1958 το πολυπόθητο νέο διδακτήριο, από το Υπουργείο Παιδείας με τις ακούραστες ενέργειες της Σχολικής Εφορίας και τη βοήθεια των Καρπαθίων.

Μεγάλη ανοδική πορεία μαθητών, όπως αναφέρει σε εργασία της η Ειρήνη Χριστοδούλου – Λάμπρου, παρουσιάζεται το 1956-1966, σύνολο μαθητών 248. Οι αίθουσες του σχολείου στο «Κονάκι», λίγες και μικρές. Η ενοικίαση αιθουσών στη γειτονιά του σχολείου, ικανοποιεί προσωρινά το μεγάλο αυτό πρόβλημα. Το σχολικό έτος 1967-1968, είναι το έτος μεταφοράς του σχολείου από το παλιό Κυβερνείο, «Κονάκι», στο καινούριο διδακτήριο που οικοδομήθηκε στη θέση «Φωκά Σπήλαιο», σημερινό Νεοχώρι, με κρατική επιχορήγηση και βοήθεια του συλλόγου Ποσειδών Αμερικής και ιδιωτών Καρπαθίων. Όνειρο, ενός περίπου αιώνα, γίνεται πραγματικότητα. Στο καινούριο διδακτήριο, το σχολείο συνεχίζει να λειτουργεί ως 6/θέσιο, μέχρι το σχολικό έτος 1977-1978, οπότε και προάγεται σε 7/θέσιο. Μετά από 12 χρόνια, δηλαδή το σχολικό έτος 1990-1991, προάγεται σε 8/θέσιο και τέλος το 1994 1995, προάγεται σε 10/θέσιο. Λόγω όμως της μεγάλης αύξησης των μαθητών, την περίοδο αυτή, το σχολείο λειτουργεί με περισσότερους εκπαιδευτικούς, απ' όσους υπαγορεύει η οργανικότητά του. Το κτιριακό πρόβλημα, λύνεται για δεύτερη φορά με την ίδρυση του 2ου Δημ. Σχολείου στην Πόλη Καρπάθου. Έτσι δημιούργησαν 2ο 6/θέσιο Δημ. Σχολείο, με αριθμό μαθητών, το κάθε ένα σχολείο από 113. Ο Σύλλογος Διδασκόντων του Σχολείου, στηριζόμενος σε σχετικό Π.Δ., απευθύνει αίτημα στο Υπουργείο Παιδείας, για να δοθεί η προσωνυμία «Ποτίδαιον», στο 1ο Δημ. Σχολείο Πόλεως Καρπάθου. Το αίτημα αιτιολογήθηκε αφ' ενός με τη δημιουργία του 2ου Δημ. Σχολείου και αφ' ετέρου για τους ιστορικούς λόγους που αναφέρει στο σύγγραμμά του ο αείμνηστος πανεπιστημιακός Εμμ. Πρωτοψάλτης. « Τετράπολις ονομάζεται η Κάρπαθος υπό αρχαίου γεωγράφου. Και μολοντί τινές εξ αυτών χαρακτηρίζουν την νήσον μας ως Τρίπολιν, εν τούτοις εξ αρχαίων επιγραφών αποδεικνύεται σαφώς ότι τέσσερις υπήρξαν αι κύριαι πόλεις της αρχαίας Καρπάθου. Ήσαν δε αύται: α) η Νίσυρος, β) η Βρυκούς, γ) η Αρκέσια και δ) το Ποτίδαιον ή Ποσειδίδιον, έχουσαι μεταξύ

των πλήρη εσωτερική ανεξαρτησία. Το αίτημα του Συλλόγου Διδασκόντων εγκρίθηκε με την υπουργική απόφαση Δ4/471 που εκδόθηκε το 2001. Έκτοτε το σχολείο ονομάζεται 1ο Δημ. Σχολείο Πόλεως Καρπάθου «Ποτίδαιον» και ως έμβλημά του έχει τα Δελφίνια.

«Ποτίδαιον», 1ο Δημ. Σχολείο Πόλεως Καρπάθου

Σήμερα

Αυτά όσο αφορά τις δωρεές που έγιναν αρχικά. Σύμφωνα με την απόφαση της Υφυπουργού Παιδείας Έφης Χριστοφιλοπούλου της Παρασκευής 15^{ης} Απριλίου 2011, ο σχολικός χάρτης της Καρπάθου έχει ως εξής:

Τα Δημοτικά Σχολεία Απερίου, Βωλάδας, Όθους και Πυλών συγχωνεύονται σε ένα 4/θέσιο σχολείο με έδρα το Απέρι.

Το Δημοτικό Σχολείο Μενετών συγχωνεύεται με το 2ο 6/θέσιο Δ.Σχολείο Καρπάθου.

Το 2/θ Δημοτικό Σχολείο Αρκάσας, προφανώς παραμένει ως έχει.

Σπόα Καρπάθου

Στα Σπόα, τα πάντα έγιναν με τον σπιτικό κόπο και φιλότιμο από παλιά, εκκλησίες σχολεία ελαιοτριβεία κτλ. Καθετί, σπουδαίας σημασίας, οι Σποίτικοι Σύλλογοι και ειδικότερα οι ξενιτεμένοι μας, το έπαιρναν στις πλάτες τους και τα στιβαρά τους χέρια. Η Σποίτικη ευεργεσία είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο. Νέοι ευεργέτες έρχονται να προστεθούν στον μακρύ κατάλογο του μικρού χωριού, των Σπόων, με τους πιο παθιασμένους με τον τόπο τους Καρπάθιους. Παράδειγμα Κωνσταντίνος Γ. Λειβαδίτης με τους γιους του Γιώργο και Βασίλη, που εξοπλίζουν εκ νέου το γυμναστήριο του χωριού μας με βάση τις ανάγκες της νεολαίας μας, αφού συνομιλούν απευθείας μαζί τους. Έχουν είδη παραληφθεί από τη νεολαία μας ένα ποδήλατο γυμναστικής, ένας διάδρομος τρεξίματος, ένας πάγκος ραχιαίων, 5 μπάλες ποδοσφαίρου και αναμένεται και άλλος εξοπλισμός συνολικού κόστους 2.800€. Το

χωριό αναγνωρίζει, ευχαριστεί και εύχεται να λαμβάνεις διπλά και τρίδιπλα από τον Θεό που κρίνει και ζυγίζει τέτοιες πράξεις. Σήμερα προστίθεται ακόμα ένας ευεργέτης των Σπόων. Πρόκειται για τον Βασίλειο Μαραγκάκη ο οποίος με τη γενναιόδωρη προσφορά του, έκανε «τον Άγιο Νικόλαο ομορφότερο κατά πολύ, με έργο υψηλού κόστους και αισθητικής». Άλλο παράδειγμα το Σχολείο στα Σπόα που φτιάχτηκε με δωρεά 6000\$ από την κοινότητα της Αμερικής.

Άλλοι ευεργέτες

Άλλοι ευεργέτες της Καρπάθου είναι οι:

- Οι αείμνηστοι από το Όθος πατριώτες Ιωάννης Αντωνιάδης και Σταμάτιος Μαύρος προσέφεραν πάνω από χίλιες λίρες ο καθένας για εκπαιδευτικούς και κοινωφελείς σκοπούς του Όθους
- Ο αείμνηστος Κων/νος Παζαρζής από τις Μενετές πρόσφερε πάνω από 4.000 \$ για την ανέγερση του επιβλητικού κωδωνοστασίου της Παναγίας των Μενετών
- Οι αδελφοί Φελουζή (γιοί του αείμνηστου καπετάν Μανώλη Φελουζή), διέθεσαν περίπου 3000\$ για την ανέγερση μεγαλοπρεπούς καμπαναριού στην Υπαπαντή-Αρκάσας και άλλα τόσα για κοινωφελείς σκοπούς και την βελτίωση του Φοινικίου

- Ο κ. Γεώργιος Γρίβας από τις Πυλές προσέφερε περίπου 3.000\$, για την ύδρευση και ενίσχυση κοινωφελών έργων των Πυλών

- Ο κ. Βασίλειος Ερωτόκριτος από τις Μενετές και ο κ. Γεώργιος Πετροπουλάκης από την Βολάδα προσέφεραν πάνω από 1.000\$ για κοινωφελή έργα των Μενετών και της Βολάδας
- Τέλος ο Αρχιμανδρίτης Ανδρέας Μανωλακάκης προσέφερε σημαντικά ποσά για εκκλησιαστικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς των Πυλών.

Αλλά ο μεγαλύτερος τίτλος τιμής ανήκει στις οργανώσεις των απόδημων Καρπαθίων, όλου του κόσμου για όσα προσέφεραν και προσφέρουν, υπέρ της Καρπάθου, για όσα δημιούργησαν και δημιουργούν στα χωριά αλλά και σε όλα σημεία της Καρπάθου.

Η πρωτοπορία για να είμαστε δίκαιοι ανήκει στην «Αδελφότητα Απεριτών η ΟΜΟΝΟΙΑ», που ιδρύθηκε το 1932 στην Ν. Υόρκη, με πρωτοβουλία του αείμνηστου Πολυχρόνη Παπαδάκη και των Ανδρέα Λεντή, Ηλία Βασιλάκη, Ανδρέα Διακονή, Νικολάου Νισύριου, Λάμπρου Σταματιάδη και Κώστα Φράγκου. Οι δωρεές της ΟΜΟΝΟΙΑΣ προς το Απέρι στα 1950 άγγιζαν τις 50.000\$. Ανέγειραν στο Απέρι όπως αναφέρθηκε προηγουμένως με λεπτομέρειες το Γυμνάσιο Καρπάθου και το Δημοτικό Σχολείο με πλήρη για την εποχή εξοπλισμό. Ίδρυσε το μοναδικό στάδιο στην Κάρπαθο, δημιούργησε νεκροταφείο, ανακαίνισε τις πλατείες και τις πηγές του Απερίου, κατασκεύασε σφαγεία και δημιούργησε τουριστικούς δρόμους και κατά κοινή ομολογία δημιούργησε στο Απέρι έργο άξιο θαυμασμού.

Ευρύτερη και όχι τοπική ευεργετική δράση κυρίως μετά την απελευθέρωση η μεγάλη παγκαρπαθιακή οργάνωση της Αμερικής «Κ.Ε.Π.Α». Ενίσχυσε με γεωργικά εργαλεία, φυτώρια, κυψέλες, κλπ. Και τις 10 κοινότητες της Καρπάθου, δώρισε ακτινολογικό μηχάνημα, στον Δήμο Καρπάθου, ενίσχυσε με χρηματική δωρεά την αποπεράτωση του εθνικού δρόμου Πυλών-Μεσοχωρίου και τέλος δώρισε το μεγαλοπρεπές ηρώο Καρπάθου καθώς και την δημιουργία Υγειονομικού σταθμού Καρπάθου.

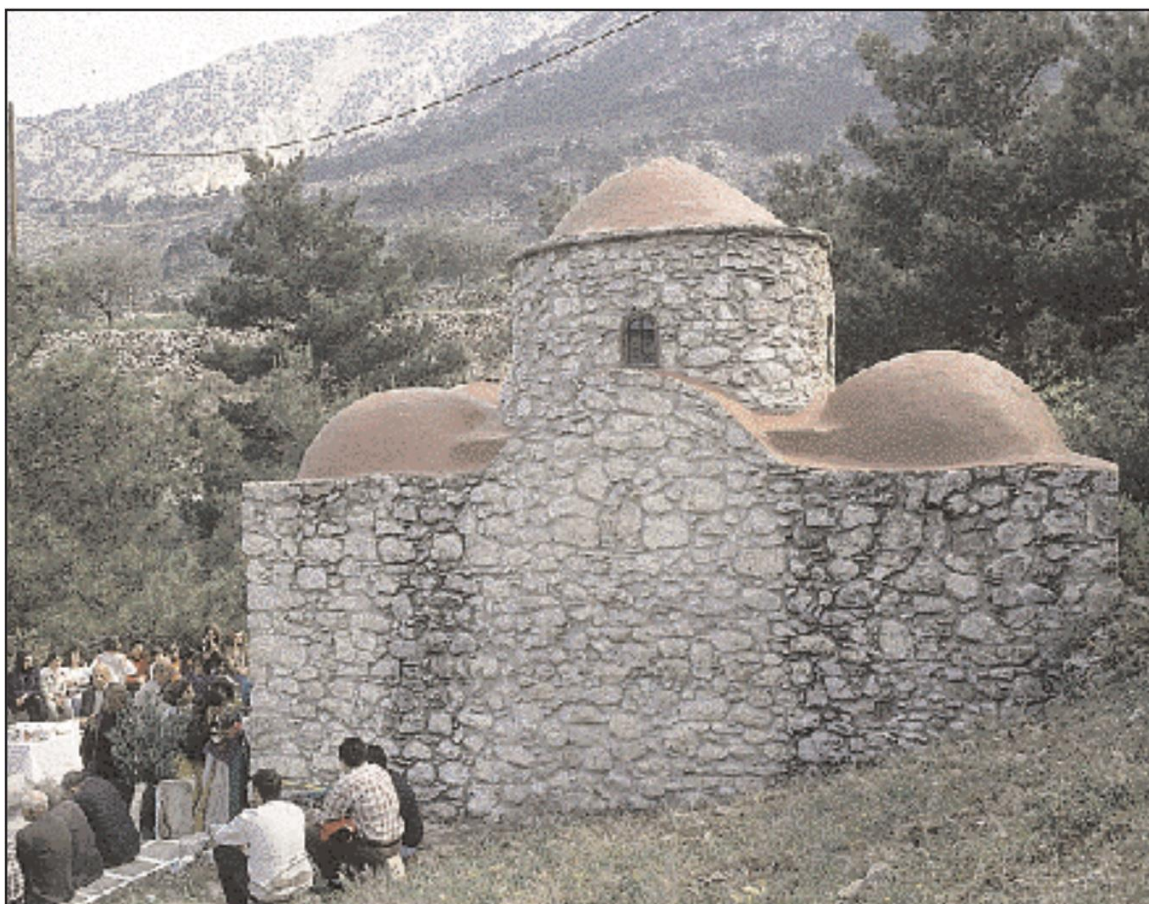

Στην κοινότητα του Όθους ευεργετική δράση παρείχε ο εν Ροδεσία Σύλλογος Οθειτών «ΕΠΙΣΚΟΠΗ», που ιδρύθηκε το 1937, με πρωτοβουλία του αείμνηστου Σταματίου Μαύρου και του κ. Δημητρίου Πηλείδη. Οι δωρεές που έκανε ως το 1950, είναι οι ακόλουθες:

- 1000 λίρες για ανέγερση Σχολείου
- 300 λίρες για τις ανάγκες και την διαρρύθμιση του Σχολείου
- 450 λίρες για την κατασκευή του δρόμου Στων
- 150 λίρες για τον Άγιο Βλάσιο
- 100 λίρες για την μεταπολεμική επισκευή του Σχολείου
- 1500 λίρες για υδροσωλήνες και μεταφορά του νερού της πηγής Τσιγγουνάκι στο Όθος
- 200 λίρες για την διακόσμηση του Αγίου Παντελεήμονα Στων.

Μεγάλες δωρεές στο Όθος έκανε και ο σύλλογος Οθειτών «ΟΜΗΡΟΣ». Ο σύλλογος Βολαδιωτών «ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ» στην Αμερική, πέρα από το Σχολικό Μέγαρο, ανακαίνισε την εκκλησία και το καμπαναριό της Παναγίας της Πλαγιάς, τους Αγίους Αναργύρους, το νεκροταφείο και με σημαντική δωρεά μετέφερε το νερό, της πηγής Αγίου Νικολάου, στην Βολάδα.

Μεταξύ των άλλων ευεργεσίες στα χωριά και στο νησί είναι: Το “Χρύσειον Μέγαρον” στο Απέρι που στεγάζει την Μητρόπολη Καρπάθου- Η.Ν. Κάσου.. Το “Πολυχρονιάδειον” στην Αρκάσα.... Το “Κουσουρελάκειον Ίδρυμα” που συμβάλλει σε κάθε αξιόλογο έργο στις Πυλές...

Το Βαπτιστήριο του ναού του Αγίου Γεωργίου στο Λευκό, ανήμερα του εορτασμού του. Ανήκει στον 13ο αι. Στο εσωτερικό σώζονται σπαράγματα ξεθωριασμένων τοιχογραφιών (φωτ.: Κ. Λιόντης).

Σε όλα αυτά τα μεγάλα-μικρά ιδρύματα αν προσθέσουμε και το μικρό-ευαγές ίδρυμα του Αγίου Γεωργίου Βατσών, για την περίθαλψη γερόντων και ανίκανων και την προστασία ορφανών και απόρων μαθητών που ανεγέρθηκε στα 1950 από τον Μητροπολίτη Απόστολο, με δαπάνη 20.000\$ που συγκεντρώθηκε με έρανο μεταξύ Καρπαθίων και Κασίων της Αμερικής, είναι συγκινητική η τόσο μεγάλη εκδήλωση αγάπης των αποδήμων Καρπαθίων. Και αν αναλογισθεί κανείς με βάση την αναλογία εκτάσεως-πληθυσμού, σε κανένα άλλο τμήμα της Ελλάδος, υπήρξε μετά τον πόλεμο, τόσο μεγάλη διάθεση για ευεργεσία εθνικών, εκπαιδευτικών και κοινωφελών σκοπών της Πατρίδας μας.....

(Το υλικό συγκεντρώθηκε από δημοσιεύματα εφημερίδων, βιβλία, από το διαδίκτυο, καθώς και από την Wikipedia).

Μανώλης Κολεζάκης

manolisnkolezakis@hotmail.com